

Fiche 7: Verordening voor grensoverschrijdende handel in elektriciteit en Verordening voor toegang tot aardgastransmissienetten

1. Algemene gegevens

Voorstel: Voorstel voor een VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1228/2003 betreffende de voorwaarden voor toegang tot het net voor grensoverschrijdende handel in elektriciteit en Voorstel voor een VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1775/2005 betreffende de voorwaarden voor de toegang tot aardgastransmissienetten

Datum Commissiedocument: 19 september 2007

Nr. Commissiedocument: COM (2007) 531 en COM (2007) 532

Pre-lex: http://ec.europa.eu/energy/electricity/package_2007/index_en.htm

Nr. Impact-assessment Commissie en Opinie Impact-assessment Board:

Impact assessment accompanying the legislative package on the internal market for electricity and gas SEC (2007) 1179

Behandelingstraject Raad: Besprekingen in raadswerkgroep ter voorbereiding van de vaststelling van VTE-raadsconclusies in het voorjaar van 2008 onder Voorzitterschap van Slovenië.

Eerstverantwoordelijk ministerie: Ministerie van Economische Zaken

Rechtsbasis: Het verdrag tot oprichting van de Europese gemeenschap, specifiek artikel 95.

Besluitvormingsprocedure en rol Europees Parlement: Gekwalificeerde meerderheid, medebeslissing.

Comitologie: comitologieprocedure wordt ingesteld voor artikel 5a capaciteit allocatiemechanismen en opslag en LNG faciliteiten

2. Samenvatting BNC-fiche:

De verordeningen bevatten verschillende voorstellen en maatregelen met betrekking tot de verbetering van de samenwerking tussen landelijke netbeheerders (TSO-Transmission system operators) en het vergroten van de transparantie op de Europese elektriciteit- en gasmarkt. Verder worden er voorstellen gedaan voor verdere harmonisatie en uitbreiding van regulering voor investeringen in gasinfrastructuur. Nederland is positief over de voorstellen en beschouwt met name de versterking van samenwerking tussen TSO's als essentieel voor de werking van de interne markt. Ten aanzien van de subsidiariteit en proportionaliteit van de voorstellen is het oordeel overwegend positief. Wel bestaat het zorgpunt dat gegeven de noodzaak van omvangrijke investeringen de voorgestelde omvangrijke uitbreiding van de regulering mogelijk negatieve effecten op het investeringsklimaat zal hebben. De voorstellen zullen in de raadswerkgroep besproken worden ter voorbereiding van de vaststelling van VTE-raadsconclusies in het voorjaar van 2008 onder Voorzitterschap van Slovenië.

3. Samenvatting voorstel:

a. Inhoud voorstel:

De verordeningen bevatten verschillende voorstellen en maatregelen met betrekking tot de verbetering van de samenwerking tussen landelijke netbeheerders (TSO-Transmission system operators) en het vergroten van transparantie op Europese elektriciteits- en gasmarkt. Dit is essentieel voor de werking van de interne markt.

De Commissie stelt in de verordeningen de volgende belangrijkste maatregelen voor:

1. Het verkrijgen van een betere samenwerking tussen TSO's:
 - De Commissie geeft TSO's opdracht hun bestaande samenwerkingsverbanden (ETSO, GTE, UCTE, EASEE-Gas ¹) te versterken op het gebied van de ontwikkeling en het harmoniseren van markt- en technische codes, het bevorderen van goede uitwisseling van informatie bij het operationele netbeheer en het opstellen van langetermijninvesteringsplannen in transportcapaciteit;
 - tevens krijgt de samenwerking tussen TSO's op EU niveau een formele status en worden regionale marktontwikkelingen gestimuleerd;².
2. Maatregelen ter verbetering van het functioneren van de Interne markt:
 - Hieronder vallen het stroomlijnen van de richtsnoeren voor het uitzonderen van nieuwe investeringen in infrastructuur op de verplichting tot 'gereguleerde toegang voor derden' (o.a. voor LNG-terminals³ en de netwerken), de uitbreiding transparantieplichtingen en aanvullende regels met betrekking tot toegang tot opslag. Tenslotte kan de informatievoorziening aan consumenten en kleinverbruikers ter bevordering van een Europese retailmarkt worden verbeterd.

b) Impact-assessment Commissie:

- De Commissie beschouwt de huidige regelgeving als onvoldoende om een daadwerkelijk concurrerende interne markt te realiseren. Volgens de Commissie is het noodzakelijk dat er beter wordt samengewerkt. Dit zou het beste bereikt kunnen worden door de bestaande samenwerking een formele status te geven. Verder stelt de Commissie dat voor met name marktpartijen meer transparantie gewenst is om zo efficiëntere markten te realiseren. Tenslotte oordeelt de Commissie dat vanuit oogpunt van voorzieningszekerheid en het waarborgen van een concurrerende gasmarkt harmonisatie van regelgeving ten aanzien van investeringscondities in netwerken noodzakelijk is.

4. Bevoegdheidsvaststelling en subsidiariteits- en proportionaliteitsoordeel

a) Bevoegdheid: De Commissie baseert haar voorstellen op art. 95 van het EG-verdrag. Er is hier sprake van een gedeelde bevoegdheid tussen de EU en de lidstaten. Nederland kan zich vinden in deze rechtsgrondslag.

b) Functionele toets

- *Subsidiariteit:* positief. Het versterken van de samenwerking tussen TSO's is essentieel voor het realiseren van een goed werkende interne energiemarkt en het vergroten van de transparantie op de Europese markt. Een verbeterde samenwerking tussen de TSO's kan veel beter gerealiseerd worden door middel van afspraken op Europees niveau dan op nationaal niveau (bijv. bilaterale afspraken). De harmonisatie van regelgeving en voorwaarden waaronder investeringen in gas-infrastructuur kunnen plaatsvinden draagt bij aan het creëren van een level playing field.
- *Proportionaliteit:* positief. Bij het versterken van de samenwerking tussen TSO's wordt voortgeborduurd op reeds bestaande samenwerkingsverbanden die meer op een Europees niveau geformaliseerd worden. Dit is noodzakelijk om een efficiënte en transparante interne markt te bereiken omdat de Europese markt steeds meer geïntegreerd is en daarmee ook de taken en verantwoordelijkheden van de TSO's een Europese dimensie krijgen. Wel bestaat er enige

¹ ETSO (European Transmission System Operators), GTE (Gas Transmission Europe), UCTE (Union for the Co-ordination of Transmission of Electricity), EASEE-Gas ([European Association for the Streamlining of Energy Exchange](#))

² Een voorbeeld van regionale samenwerking is het Pentallateraal forum waarin Duitsland, Frankrijk en Benelux samenwerken om een Noordwest Europese markt te bereiken

³ LNG (Liquefied natural gas)

zorg over de uitbreiding en harmonisatie van regulering voor gas-infrastructuur vanwege mogelijke negatieve effecten op het investeringsklimaat.

c) Nederlands oordeel:

Samenwerking TSO's: Nederland staat positief tegenover het versterken van de samenwerking tussen TSO's en de oprichting van een formeel samenwerkingsverband hiervoor op Europees niveau. Wel vindt Nederland het belangrijk dat hier voldoende toezicht op uitgeoefend kan worden door de instelling van een eventueel Europese agentschap voor regulators waarvan de modaliteiten nog in discussie zijn.

Functioneren interne markt: De wijzigingen m.b.t. de herziening van de bepalingen en investeringscondities en -voorwaarden op het gebied van gasopslag en LNG kunnen de marktwerking voor gasopslag en LNG verbeteren. Wel heeft Nederland zorgen over de gevolgen van de voorgestelde extra regulering voor het investeringsklimaat. Het is noodzakelijk dat in de nabije toekomst in Europa er aanzienlijke investeringen plaatsvinden door marktpartijen in gasopslag en LNG. De voorgestelde extra regulering kan mogelijk leiden tot terughoudendheid bij individuele marktpartijen voor het doen van grootschalige investeringen.

5. Implicaties financieel

a. Consequenties EG-begroting: geen

b. Financiële, consequenties (incl. personele) voor Rijksoverheid en / of decentrale overheden: Bezien moet worden in hoeverre de voorstellen voor extra regulering een verhoging betekent van de uitgaven voor de DTe. Indien hier eventuele budgettaire consequenties uit voortvloeien, worden deze conform de regels budgetdiscipline opgevangen.

c. Financiële, consequenties (incl. personele) bedrijfsleven en burger: Per saldo positief. Versterking van de samenwerking tussen TSO's draagt bij aan een de vorming van efficiënte concurrerende markten. Dit betekent voor met name het bedrijfsleven dat er meer grensoverschrijdende handel in elektriciteit en gas mogelijk zal zijn tegen concurrerende prijzen.

d. Administratieve lasten voor Rijksoverheid, decentrale overheden en/ of bedrijfsleven en burger: De verwachting is dat er extra regeldruk zal ontstaan (in het bijzonder nalevingskosten, toezichtslasten en administratieve lasten) door het vergroten van de transparantieplichtingen in combinatie met stroomlijning en uitbreiding van regulering met betrekking tot toegang tot opslag. De impact van de toename is afhankelijk van de nadere uitwerking van de maatregelen in het pakket.

In de impactanalyse van de Commissie ontbreekt een kwantitatieve inschatting van de verwachte toename van regelgevingkosten en administratieve lasten in het bijzonder (conform de IA-richtlijnen).

6. Implicaties juridisch

a) Consequenties voor nationale en decentrale regelgeving en/of sanctionering beleid: De voorgestelde wijzigingen zijn na vaststelling rechtstreeks toepasselijk in de lidstaten. Echter, niet is uit te sluiten dat de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet op enkele ondergeschikte punten aangepast moeten worden om deze verordeningen ook daadwerkelijk goed te laten werken.

b) Voorgestelde implementatietermijn (bij richtlijnen en kaderbesluiten), dan wel voorgestelde datum inwerkingtreding (bij verordeningen en beschikkingen) met commentaar t.a.v. haalbaarheid: De voorgestelde datum van inwerkingtreding is 20 dagen na publicatie. Deze termijn is te kort om waar nodig de nationale wetgeving aan te passen. Wenselijk zou zijn om, in lijn met de implementatietermijn van de in het Derde liberaliseringspakket opgenomen richtlijnen, de toepassing van de verordeningen uit te stellen met 18 maanden.

c) Wenselijkheid evaluatie-/horizonbepaling: De voorstellen bevatten geen evaluatie- of horizonbepalingen.

7. Implicaties voor uitvoering en handhaving

Informatie over het inschakelen van nationale agentschappen, zelfstandige bestuursorganen e.d.

a. Uitvoerbaarheid: goed

b. Handhaafbaarheid: goed. Het is echter belangrijk dat er voldoende toezicht op uitgeoefend kan worden op de formele samenwerkingsstructuur tussen TSO's door de instelling van het Europese agentschap voor toezichthouders.

8. Implicaties voor ontwikkelingslanden

a. Geen

b. Toelichting implicaties: -

9. Nederlandse positie

Nederlandse belangen en eerste algemene standpunt:

Nederland staat positief tegenover het versterken van de samenwerking tussen TSO's en de oprichting van een formeel samenwerkingsverband hiervoor op Europees niveau. Wel vindt Nederland het belangrijk dat hier voldoende toezicht op uitgeoefend kan worden door de instelling van een versterkt samenwerkingsverband tussen Europese toezichthouders. Nederland is verheugd met de expliciete ondersteuning van regionale initiatieven zoals het Pentalaterale forum. De wijzigingen met betrekking tot de herziening van de bepalingen op het gebied van gasopslag en LNG kunnen een bijdrage leveren aan een verbetering van de marktwerking voor gasopslag en LNG. Wel heeft Nederland zorgen over het investeringsklimaat over de gevolgen van de voorgestelde extra regulering voor investeringen in gasopslag en LNG. Vanuit het belang van voorzieningszekerheid is het noodzakelijk dat marktpartijen bereid blijven om in de nabije toekomst aanzienlijke investeringen te doen.